

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

3 Nunquid ius gentium sit idem cum iure naturali.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

piunt, sed illi prorsus qui serenam habent rationem & ab omni nebula liberam. Nā qui in vitia immergi caligine illam obdixerunt, naturæ radios nō satis perspiciunt. Posterior verò dubitatio tacta est inter arguendum in fronte questionis.

Ad primū arg. principale.

Respondetur ergo ad primum argumentum, vbi idem monebatur scrupulis, concesso ius omne naturæ esse simpliciter necessarium natura sua. Quapropter præcedenti lib. q. 3. diximus esse indispensabile. Quia verò Scotus ipse quamuis censeat præcepta secundæ tabulæ dispensabilia esse, negare non debet quin sint natura sua necessaria. Sed forte diceret, quod Deus natura superior poterit super illis dispensare sicuti angeli & cæli licet sint res natura sua necessariæ, possunt supernaturaliter annihilari. Item si satis demonstratum sit neque id de eisdem præceptis esse possibile. Vtpotē cum prorsus eorum nature repugnet esse licita, sicuti homini esse irrationalem. At verò id quod natura sua est necessarium potest mutari rebus mutari. Necessitas quippe vniuscuiusque rei secundum eius naturam perpendenda est. Si enim natura rei immutabilis est, tunc & ius eius erit simpliciter immutabile, vt quia cælum res est immutabilis, eius motus est immutabilis, sed quia aqua est res mutabilis licet simpliciter illi sit naturale infringere, nihilominus quando est calida calefacit. Pari modo, quod depositum sit domino reddendum, per se consideratum est simpliciter necessarium, sed quia homo est mutabilis dum dominus, præter affectus suum gradum petit ad occidendum, non est illi reddendum: quia sicut sanus existeret, ius esset ei reddere, ita dum insanus sit, ius est non reddere. Eodem modo ius per se simpliciter necessarium est quicquid debes vt soluas quando verò soluendo non es, ius non te litigat. Hæc ergo mutatio non tam fit in iure, quam in hominibus ipsis. Atqui ex hac radice in fine primi libri rationem deduximus, quare expedit leges humanas nonnūquam mutari, nempe quia res mutantur. Et lib. 1. q. 3. commoustrauimus, in illas leges quæ rationem ipsam iustitiæ & finem continent, dispensationem cadere non posse, in illas verò, quæ non finem, sed media secum afferunt, cadere posse, hoc enim naturalium genus est, quod Aristoteles

loco citato ait posse mutari. Nam essi dextera naturaliter validior sit, aliquando deficit: & est sinistrum brachiū robustius. Ad secundum respondetur concesso non esse regulam generalem vt quicquid voluntas constituat, continuo sit iustum. Nā si quid contra ius nature constituat, nunquam vim legis obtinebit vt supra dictum est reclamante propheta Isa. 1. c. Vg qui cōdunt leges iniquas. Sed quando res est nō solum naturæ non repugnans, verum pro loco & tempore congruens, tunc voluntas humana, si publica auctoritate polleat, id potest constituere, quod quia constitutum est, sit iustum, & vt ait Arist. quod non referebat, iam inde refert.

Ad tertium denique respondetur, vt supra insinuauimus, quod ius diuinum non concluditur eadem diuisione contra ius naturale & positium, immo verò similiter diuiditur. Itaque, vt perspicua sit diuisio, primum omnium diuiditur ius in diuinum, & humanum, deinde vtrunque membrum eadem prorsus diuisione subsecatur vt ius diuinum alterum sit naturale, atque alterum positium. Vniuersum enim ius naturale est diuinum: eo quod Deus est auctor naturæ, ac subinde cuiuscunque eius iuris, sed ius diuinum positium est quod supra naturam est ab ipso positum, vt sacramentorum iura Christianæ familiæ, & ceremonialia ac iudicialia antiquæ legis. Præcepta autem primæ tabulæ decalogi non simpliciter dicuntur ius diuinum positium licet, vt supra dictum est, per fidem sint explicita, quia ex rerum natura pullulant, licet, nisi opitulante fide, non ab omnibus agnoscantur.

ARTICVLVS III.

Vtrum ius gentium sit idem cum iure naturali.

Cum duo tantum membra in proxima diuisione posuerimus, dum genus iuris naturale tantum & positium distinximus, dubium de iure gentium restat: verò nam illorum membrorum comprehendatur? Et arguitur, quod contineatur sub iure naturali. Ius enim illud in quo omnes homines conueniunt esse non potest nisi naturale, quod, vt proxime dicebamus

Aristot.

mus, commune est omnibus, iure autem gentium omnes gentes conveniunt, secundum illud Vlpian l. j. ff. de iust. & iur. Ius gentium est, quo gentes humane utuntur.

Secundū

ut Insti. de iure natu. &c. Ius gentium omni humano generi commune est, ergo ius gentium & naturale idem sunt. Secundo arguitur, servitus est de iure gentium, ut habetur d. l. r. can. ius gentium, & Insti. modo cita. & ff. de iust. & iur. l. manumissiones sunt autem, ut Philosophus ait r. Politicor. multi naturaliter servi, ergo ius gentium est naturale. Tertio, Ius dividitur in naturale & positium, sed nunquam vāverite mundi gentes conveniunt ut ius aliquod statuerent, ergo natura idem ius docuit, atque adeo est naturale. In contrarium autem est Isidorus distin. r. can. ius autem. ubi distinguit ius gentium a naturali dicens. Ius autem naturale est, aut civile aut gentium.

Aristot.

Politicor. multi naturaliter servi, ergo ius gentium est naturale. Tertio, Ius dividitur in naturale & positium, sed nunquam vāverite mundi gentes conveniunt ut ius aliquod statuerent, ergo natura idem ius docuit, atque adeo est naturale. In contrarium autem est Isidorus distin. r. can. ius autem. ubi distinguit ius gentium a naturali dicens. Ius autem naturale est, aut civile aut gentium.

Tertiu

Ius dividitur in naturale & positium, sed nunquam vāverite mundi gentes conveniunt ut ius aliquod statuerent, ergo natura idem ius docuit, atque adeo est naturale. In contrarium autem est Isidorus distin. r. can. ius autem. ubi distinguit ius gentium a naturali dicens. Ius autem naturale est, aut civile aut gentium.

Isidorus

distin. r. can. ius autem. ubi distinguit ius gentium a naturali dicens. Ius autem naturale est, aut civile aut gentium.

Ad quæstionem unica conclusione respondetur, ius gentium & a iure naturali distinguitur, & sub iure positivo comprehenditur. Hanc conclusionem etiam expresse hic S. Tho. non ponit, tamen argumenta eius quib. initio quæstionis arguit ius gentium esse naturale, insinuant eius esse mentem id negare, affirmareque subinde esse ius positium. Præterquam quod, r. 2. q. 95. ar. 4. id plane affirmat, vbi ius positivum dividit in ius gentium & civile, quod nos lib. 1. q. 5. exposuimus. Et ratio quam hic adducit, id ipsum patefacit. Probatur ergo conclusio: Ius naturale (ut articulo proximo diximus) est illud quod ex rerum ipsa natura adequatum est, & alteri commensuratum. Hoc autem dupliciter contingit. Vno modo, secundum absolutam rerum considerationem, sicuti masculus & femina absoluta natura sua coaptantur in vnum generationis officium, & pater curat filium alere. Alio modo quidpiam est alteri commensuratum, non secundum absolutam eius naturam, sed in ordinem ad certum finem & per certas circumstantias consideratum. Exempli gratia. Quod hoc prædium ab hoc proprio domino possideatur, & aliud ab alio, natura rerum absolute existimata non magis exigit, quam ut omnia in communi possideantur. At tamen si ager idem consideratur, ut ad ferendos fructus colendus atque in pa-

Conclō

respondetur, ius gentium & a iure naturali distinguitur, & sub iure positivo comprehenditur. Hanc conclusionem etiam expresse hic S. Tho. non ponit, tamen argumenta eius quib. initio quæstionis arguit ius gentium esse naturale, insinuant eius esse mentem id negare, affirmareque subinde esse ius positium. Præterquam quod, r. 2. q. 95. ar. 4. id plane affirmat, vbi ius positivum dividit in ius gentium & civile, quod nos lib. 1. q. 5. exposuimus. Et ratio quam hic adducit, id ipsum patefacit. Probatur ergo conclusio: Ius naturale (ut articulo proximo diximus) est illud quod ex rerum ipsa natura adequatum est, & alteri commensuratum. Hoc autem dupliciter contingit. Vno modo, secundum absolutam rerum considerationem, sicuti masculus & femina absoluta natura sua coaptantur in vnum generationis officium, & pater curat filium alere. Alio modo quidpiam est alteri commensuratum, non secundum absolutam eius naturam, sed in ordinem ad certum finem & per certas circumstantias consideratum. Exempli gratia. Quod hoc prædium ab hoc proprio domino possideatur, & aliud ab alio, natura rerum absolute existimata non magis exigit, quam ut omnia in communi possideantur. At tamen si ager idem consideratur, ut ad ferendos fructus colendus atque in pa-

reñsua.

respondetur, ius gentium & a iure naturali distinguitur, & sub iure positivo comprehenditur. Hanc conclusionem etiam expresse hic S. Tho. non ponit, tamen argumenta eius quib. initio quæstionis arguit ius gentium esse naturale, insinuant eius esse mentem id negare, affirmareque subinde esse ius positium. Præterquam quod, r. 2. q. 95. ar. 4. id plane affirmat, vbi ius positivum dividit in ius gentium & civile, quod nos lib. 1. q. 5. exposuimus. Et ratio quam hic adducit, id ipsum patefacit. Probatur ergo conclusio: Ius naturale (ut articulo proximo diximus) est illud quod ex rerum ipsa natura adequatum est, & alteri commensuratum. Hoc autem dupliciter contingit. Vno modo, secundum absolutam rerum considerationem, sicuti masculus & femina absoluta natura sua coaptantur in vnum generationis officium, & pater curat filium alere. Alio modo quidpiam est alteri commensuratum, non secundum absolutam eius naturam, sed in ordinem ad certum finem & per certas circumstantias consideratum. Exempli gratia. Quod hoc prædium ab hoc proprio domino possideatur, & aliud ab alio, natura rerum absolute existimata non magis exigit, quam ut omnia in communi possideantur. At tamen si ager idem consideratur, ut ad ferendos fructus colendus atque in pa-

S. Tho.

respondetur, ius gentium & a iure naturali distinguitur, & sub iure positivo comprehenditur. Hanc conclusionem etiam expresse hic S. Tho. non ponit, tamen argumenta eius quib. initio quæstionis arguit ius gentium esse naturale, insinuant eius esse mentem id negare, affirmareque subinde esse ius positium. Præterquam quod, r. 2. q. 95. ar. 4. id plane affirmat, vbi ius positivum dividit in ius gentium & civile, quod nos lib. 1. q. 5. exposuimus. Et ratio quam hic adducit, id ipsum patefacit. Probatur ergo conclusio: Ius naturale (ut articulo proximo diximus) est illud quod ex rerum ipsa natura adequatum est, & alteri commensuratum. Hoc autem dupliciter contingit. Vno modo, secundum absolutam rerum considerationem, sicuti masculus & femina absoluta natura sua coaptantur in vnum generationis officium, & pater curat filium alere. Alio modo quidpiam est alteri commensuratum, non secundum absolutam eius naturam, sed in ordinem ad certum finem & per certas circumstantias consideratum. Exempli gratia. Quod hoc prædium ab hoc proprio domino possideatur, & aliud ab alio, natura rerum absolute existimata non magis exigit, quam ut omnia in communi possideantur. At tamen si ager idem consideratur, ut ad ferendos fructus colendus atque in pa-

Probō

respondetur, ius gentium & a iure naturali distinguitur, & sub iure positivo comprehenditur. Hanc conclusionem etiam expresse hic S. Tho. non ponit, tamen argumenta eius quib. initio quæstionis arguit ius gentium esse naturale, insinuant eius esse mentem id negare, affirmareque subinde esse ius positium. Præterquam quod, r. 2. q. 95. ar. 4. id plane affirmat, vbi ius positivum dividit in ius gentium & civile, quod nos lib. 1. q. 5. exposuimus. Et ratio quam hic adducit, id ipsum patefacit. Probatur ergo conclusio: Ius naturale (ut articulo proximo diximus) est illud quod ex rerum ipsa natura adequatum est, & alteri commensuratum. Hoc autem dupliciter contingit. Vno modo, secundum absolutam rerum considerationem, sicuti masculus & femina absoluta natura sua coaptantur in vnum generationis officium, & pater curat filium alere. Alio modo quidpiam est alteri commensuratum, non secundum absolutam eius naturam, sed in ordinem ad certum finem & per certas circumstantias consideratum. Exempli gratia. Quod hoc prædium ab hoc proprio domino possideatur, & aliud ab alio, natura rerum absolute existimata non magis exigit, quam ut omnia in communi possideantur. At tamen si ager idem consideratur, ut ad ferendos fructus colendus atque in pa-

conclu.

respondetur, ius gentium & a iure naturali distinguitur, & sub iure positivo comprehenditur. Hanc conclusionem etiam expresse hic S. Tho. non ponit, tamen argumenta eius quib. initio quæstionis arguit ius gentium esse naturale, insinuant eius esse mentem id negare, affirmareque subinde esse ius positium. Præterquam quod, r. 2. q. 95. ar. 4. id plane affirmat, vbi ius positivum dividit in ius gentium & civile, quod nos lib. 1. q. 5. exposuimus. Et ratio quam hic adducit, id ipsum patefacit. Probatur ergo conclusio: Ius naturale (ut articulo proximo diximus) est illud quod ex rerum ipsa natura adequatum est, & alteri commensuratum. Hoc autem dupliciter contingit. Vno modo, secundum absolutam rerum considerationem, sicuti masculus & femina absoluta natura sua coaptantur in vnum generationis officium, & pater curat filium alere. Alio modo quidpiam est alteri commensuratum, non secundum absolutam eius naturam, sed in ordinem ad certum finem & per certas circumstantias consideratum. Exempli gratia. Quod hoc prædium ab hoc proprio domino possideatur, & aliud ab alio, natura rerum absolute existimata non magis exigit, quam ut omnia in communi possideantur. At tamen si ager idem consideratur, ut ad ferendos fructus colendus atque in pa-

sonis.

respondetur, ius gentium & a iure naturali distinguitur, & sub iure positivo comprehenditur. Hanc conclusionem etiam expresse hic S. Tho. non ponit, tamen argumenta eius quib. initio quæstionis arguit ius gentium esse naturale, insinuant eius esse mentem id negare, affirmareque subinde esse ius positium. Præterquam quod, r. 2. q. 95. ar. 4. id plane affirmat, vbi ius positivum dividit in ius gentium & civile, quod nos lib. 1. q. 5. exposuimus. Et ratio quam hic adducit, id ipsum patefacit. Probatur ergo conclusio: Ius naturale (ut articulo proximo diximus) est illud quod ex rerum ipsa natura adequatum est, & alteri commensuratum. Hoc autem dupliciter contingit. Vno modo, secundum absolutam rerum considerationem, sicuti masculus & femina absoluta natura sua coaptantur in vnum generationis officium, & pater curat filium alere. Alio modo quidpiam est alteri commensuratum, non secundum absolutam eius naturam, sed in ordinem ad certum finem & per certas circumstantias consideratum. Exempli gratia. Quod hoc prædium ab hoc proprio domino possideatur, & aliud ab alio, natura rerum absolute existimata non magis exigit, quam ut omnia in communi possideantur. At tamen si ager idem consideratur, ut ad ferendos fructus colendus atque in pa-

ce possidendus, & pro statu nature corrupte in quo homines segriores existunt, ad impendendas proprias operas, que in commune bonum cessurae sunt & alienorum sunt auidi, ratio statim colligit omnino conducere ut possessionum divisiones fiant, quemadmodum Philosophus 2. Poli docet, & libro nos quarto, questione de rerum divisione, monstraturi sumus. Ex hac ergo distinctione elicitur conclusio nis ratio. Remnanq. absolute apprehendere non solum hominibus, verum & ceteris etiam animantibus naturalis instinctu convenit, & ideo ius quod simpliciter est naturale, ut societas masculi & feminae, ac prolium nutritio, cunctis est animalibus commune. Ad vero de rebus in ordine ad finem subcertis que circumstantiis iudicare, non omnibus animalibus competit, sed paucioriter homini virtute rationis, cuius est vnum ad aliud conferre. Id ergo ius quod per talem collatiuam rationem constituitur, dicitur ius gentium, id est ius quod gentes vniuersae, quatenus rationales sunt, sibi constituerunt. Per horum ergo intellectum clarescunt Iuriconsulorum verba, quorum explanatio morali philosopho incumbit. Ait enim Vlpia. l. r. ff. de iust. & iur. ius gentium a naturali recedere, idque inde licere facile intelligere, quod illud omnibus animalibus hoc fide hominibus inter se commune est. Et Caius l. omnes populi. Quod naturalis, inquit, ratio inter omnes homines constituit, id apud omnes peræque custoditur, uocaturq. ius gentium. Non ait, Quod simplex lux natura, sed Quod, ratioq. hominibus propria est constituit, i. ponit. Atq. hic denuo argumētum sumitur aliud conclusionis. Ius enim naturale est simpliciter necessarium, i. quod non dependet ex humano consensu, ius autem gentium obligat, quia videtur, i. quia ab hominibus sic iudicatur, nunquā aut rerum possessiones diuidentur, nisi homines consentiant, ut isti illas, alij vero alias possiderent, ergo ius gentium non est simpliciter naturale, sed positium. Quod si conclusionē nostra hoc argumēto cocutias, q. inde fieret confes quens ius gentium idem esse quod civile, ut luculentior tibi fiat ratio, differētia accipito inter has iuris species. Primū omnium, ius gentium & civile a naturali differunt, eo q. naturale simpliciter est necessarium se-

Ph. lof. plus.

Elucidatur varia

Iurico sultoriū uerba.

Alia rō pro con clōne.

Scrupu lus.

Solutio.

SOTO
iure
logius
DIE
13

Primū
diferi-
men iu-
ris ciui-
lis ac
gentiū.

cundum absolutam rerum considerationem, ut dictum est, & ideo cunctis animantibus, commune, ius vero tam gentium, quā ciuile humana ratione est positum. Ius autem gentium & ciuile in primis hoc basilari discrimine differunt quod lib. 1. q. 5. argu. 4. ex mente D. Tho. de promptissimum, nempe quod ius gentium ex principiis naturalibus rerum consideratarum in ordine ad aliquem finem & circumstantias per uiam conclusionis elicitur, ut dicas, Agricolendi sunt, & hoies negligentiores sunt, ad communia, q̄ ad propria, ergo priuatim possidentur. Ius autem ciuile colligitur ex vno principio naturali, & altera præmissa arbitraria humano posita, & ideo non colligitur per viam illationis sed per determinationem generalis principii ad spirituales legem ut de ceremonialibus, & iudicialibus identidem dictum est, ut si dicas, Res iusto pretio vendantur, iustum autem triuici pretium pro rōe p̄ntis loci & tēporis est quinque scilicet, minor enim non est de iure natura. Et malefactor est plectendus, ergo suspendendus latro. Ex hac prima differentia sequitur secunda, quod ad constituendum ius gentium non requiritur hominum cōuentus in vnum locum quoniam ratio ad singulos per se docet, sed ad constituendum ius ciuile, requiritur reipublica concilium, aut principis auctoritas, ut vltro citroq̄ habito consilio cōstituantur. Adque ex hac rursus sequitur tertia, videlicet quod ius gentium est gentibus omnibus commune ut dictum est, ius autem ciuile est, ut ait Isidorus, quod quisque populus vel ciuitas sibi proprium constituit. Quare aliud est ius Atheniensium, aliud vero Romanorum, & c. ut habetur Insti. de iure na. & gent. §. sed ius. De iure autem gentium omnes p̄ntis contractus introducti sunt, ut emptio & venditio, locatio, & c. sine quibus humana societas conflare non potest, ut patet eodem, Inst. §. ius at̄ & ff. de iust. & iure l. ex hoc iure Isidorus ergo quia nouit ius gentium, & a naturali differre, & a ciuili, ne tot faceret diuisiones, distinxit ius in hæc tria membra. Aristotelicus ergo diuiditur in ius naturale, & positium, ac deinde ius positium humanum in ius gentium, & ciuile. Est autem admonito opus, ne quemquam diuisio Aristotelica fallat lib. 5. Eth. c. 7. vbi ius politicum diuidit in naturale, & legitimū. Haud enim politicum pro eo protius vsur-

Secūda
dīa.

Tertia.

Contra-
tus fere
oēs iure
gentiū in-
troducunt
sunt.

pat, quod iuris prudentibus est ciuile, nam ius naturale nō est species ciuile, sed illi cōtra positū. Appellauit ergo generaliter ius politicum ius omne, quo ciuitas utitur, quo nomine tam naturale quam gentium, quam etiam ciuile comprehenditur. At vero non omnes scrupuli extincti sunt, qui ex hac conclusione succrescunt, videntur enim iura contra extare. Ait quippe Pomponius, veluti ff. de iust. & iur. religionem erga Deum, & ut parentibus, & patriæ pareamus, esse de iure gentium. Et Florentinus. l. ut vim iniurias propulsare, ad idem spectare ius hæc tamen omnia sunt de iure natura. Nam præceptum religionis & honorandi parentes in decalogo iunt, qui ut supra satis demonstrauimus, germen est naturalis iuris. Et propulsare iniurias, conclusio est illius principii. Vna quæ res appetit se conseruare, ergo ius gentium idem est, quod naturale. Et secundo id ipsū arguitur. Libro proximo hanc sepe repetimus differentiam inter moralia præcepta ex vna parte, & ceremonialia, arque iudicialia, & ius ciuile ex altera, quod moralia inferuntur ex principiis nature per modum conclusionis non autem reliqua, ut modo declarabamus. Qua de causa diximus decalogum esse de iure natura. Si ergo ius gentium inferretur ex eisdem principiis per modum conclusionis, sit, ut sit pariter de iure natura.

Ad primum argumentum respondetur iuris prudentes nimium extendere ius gentium. Censent namque tali appellatione comprehendere quid quid cunctis mortalibus est commune, & ius naturale id duntaxat esse quo et bruta cum hominibus conueniunt, cū tū multa sint naturalia iura, quæ peculiariter conueniunt humanæ nature & nō brutæ, ut est decalogus, & quæ ibi implicita sunt. Differentia ergo non est, sed quā nos posuimus, scilicet quæ inferuntur ex absoluta rerum natura, & consequentia necessaria, pertineat ad ius naturale, illa vero quæ non ex absoluta consideratione, sed modo expositum in ordine ad certū finem, sint de iure gentium. Quare decalogus non de iure gentium, sed de iure natura est. Ex hoc elicitur solutio secundi argumenti. Quando enim diximus ius gentium elici ex principiis nature per viam illationis, nō intelligitur, quod illatio sit omnino necessaria, sed rei nature in ordine ad talem finem conuenienter. Haud.

Haud. n. ex necessitate colendi agros vel pacificæ eorum possessionis consequitur tã necessario dominorum diuisio, quam ex illo principio. Id ne facias aliis &c elicitur. Non occides, quia est illi fini congruentissimum atque expedientissimum. Hic autem oboritur postremum dubium, virum in ius gentium cadat dispensatio, an vero perinde atque ius mortale sit in dispensabile? Respondetur sub distinctione, Aliqua enim sunt de iure gentium adeo conductia ad humanum conuictum, vt nulla tenus fas sit super illis dispensari, imo forsitan dispensatio esset irrita, vt diuisio rerum de qua modo dicebamus. Namque nisi inter religioſos, intolerabilis esset communis rerum possessio. Alia vero sunt eundem iuris, quæ uni pro causa dispensabilia. Seruitus enim est de iure gentium, & tamen dispensatum est, ne Christiani capti in bello, pro seruis habeantur, & nonnulli contractuum ciuiliu, etiam qui sunt de iure gentium, possunt dispensari. Est enim de iure gentium seruire fidem hostibus, vt seruire legatos in bello tamen si causa fidei contrarium posceret, non esset seruandum, immo si corrupta dogmata disseminarent, exurendi essent neque dispensatione opus esset.

Postremum dubium. Solutio.

Secundum.

Ad primum argumentum capitale. Ad secundum.

Ad tertium.

ARTICVLVS IIII.

Utrum ius paternum ac dominatum ead iusto politico & inter se ulla ratione distinguatur.

Resstat ex superioribus dubium circa quãdam iuris species, qualis est paterna & dominatum, quæ non videntur sub rationibus superiorum prorsus comprehendi. Quæritur ergo, virum ius paternum & dominatum & a politico, & inter se distinguantur. Et arguitur vt motis nobis est à parte negatiua. Ad iustitiam in genere pertinet vnicuique quod suum est reddere, cum ergo ius sit obiectum iustitiæ, sit, vt pari modo vnumquæque æqualis ex aspietat. Quare non est distinguendum aut inter patrem, & filium, aut inter dominum & seruum. Secundo. Lex quæ, vt art. diximus ratio est & regula conseruatiua iusti, ad bonum commune totius ciuitatis spectat, non ad vllius personæ priuatum, pater autem & filius, dominusq. & seruus ad priuatam pertinent familiam, non ergo distinguitur ius paternum & dominatum a politico. Tertio. Si hæc species vitis essent discernendæ, pari ratione & distinguendæ essent alie plures secundum gradus diuersos, qui sunt inter ciues, vt puta ius militare, & sacerdotum &c. In contrarium ante est auctoritas Philosophi s. Ethic. c. 6. distinguentis ius paternum ac dominatum a politico.

Primum argumentum a parte negatiua.

Secundum.

Tertium.

Aristot.

Prima conclusio.

Articulus hic in hoc solum adhibitus est ut locus hic citatus Aristot. exponatur. Ad hunc igitur tribus breuissimis conclusionibus respondetur, quibus sententia Aristot. summam exponitur. Prima est. Inter patrem & filium non est simpliciter iustum politicum, sed secundum quid. Et memento non usurpare nos hic politicum pro eo quod est ciuile, vt distinguunt, a iure naturali & gentium, sed vt proxime dicebamus, pro eo quod est ius inter ciues studium. Sic enim accipit Aristoteles vt etiam naturale comprehendat. Probatur ergo conclusio. Iustum, vt hæcenus dicebamus, idem est quod adequatum & commensuratum alteri. Intercedit enim iustitiam,

NOTO IURE POLITICO DIT 13

